

EXPUNEREA DE MOTIVE

I. Descrierea situației actuale

Înființarea Direcției Generale Anticorupție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne s-a realizat prin adoptarea Legii nr. 161/2005 privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea corupției în cadrul Ministerului Administrației și Internelor. Contextul adoptării legii era marcat de sarcinile prioritare pe Capitolul 24 „Justiție și afaceri interne”, care trebuiau îndeplinite pentru a nu se amâna aderarea României la Uniunea Europeană. Legea de referință a completat Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 63/2003 privind organizarea și funcționarea Ministerului Administrației și Internelor, poziționând Direcția Generală Anticorupție în cadrul aparatului central al M.A.I. și subordonată direct ministrului de interne, fiind structura specializată pentru prevenirea și combaterea corupției în rândul personalului ministerului. Ulterior, prin adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 120/2005, aprobată prin Legea nr. 383/2005, Direcția Generală Anticorupție a fost operaționalizată, fiind stabilită competența ofițerilor de poliție judiciară de a efectua, în condițiile prevăzute de lege, activități de prevenire și descoperire, precum și actele de cercetare penală dispuse de procurorul competent, privind infracțiunile prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, săvârșite de personalul ministerului.

Prin Legea nr. 146/2012 a fost completată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2005, avându-se în vedere constituirea la nivelul Direcției Generale Anticorupție a unui sistem telefonic de tip call-center, specializat pe recepționarea și soluționarea / redirecționarea apelurilor privind faptele de corupție. Această măsură a dus la îndeplinire prevederile din Strategia națională anticorupție privind sectoarele vulnerabile și administrația publică locală pe perioada 2008-2010, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 609/2008, prin care a fost stabilită, în sarcina M.A.I., măsura înființării Sistemul telefonic respectiv, ca o alternativă la celelalte linii telefonice puse la dispoziția publicului pentru sesizarea faptelor de corupție.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 63/2003 privind organizarea și funcționarea Ministerului Administrației și Internelor, astfel cum a fost completată de Legea nr. 161/2005, a fost abrogată de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Internelor și Reformei Administrative. În cuprinsul acesteia din urmă, Direcția Generală Anticorupție a fost prevăzută la art. 10 alineatul (4) ca structura specializată a ministerului pentru prevenirea și combaterea corupției în rândul personalului propriu. Sintetizând aspectele referitoare la normele juridice care reglementează organizarea și funcționarea Direcției Generale Anticorupție, reiese faptul că, în prezent, sunt în vigoare două articole din O.u.G. nr. 120/2005 (art. 1 și 11) și un alineat din O.u.G. nr. 30/2007 [art. 10 alin. (4)], deși s-au împlinit 18 ani de la fondarea sa.

În conformitate cu Strategia națională anticorupție (Anexa nr. 2 - Obiectiv specific nr. 5.3 punctul 5), aprobată prin H.G. nr. 1269/2021, D.G.A. trebuie să analizeze și, după caz, să-și revizuiască cadrul legislativ de funcționare, în vederea alinierii la exigențele din politica penală generală și pentru adaptarea capacității operaționale la tendința și dinamica fenomenului corupției.

Prin adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59 din 12 iunie 2013 privind stabilirea unor măsuri pentru eficientizarea activităților de prevenire și combatere a corupției s-a urmărit actualizarea legislației privind funcționarea D.G.A. în sensul statuării competenței material – penale a instituției de a efectua acte de cercetare penală prin delegare și în alte cauze penale decât personalul M.A.I. Prin Legea nr. 324 din 28 noiembrie 2013 a fost respinsă O.u.G. nr. 59/2013.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a pronunțat Decizia nr. 21 din 7 iulie 2020 referitoare la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei chestiuni de drept: „Dacă lucrătorii poliției judiciare din cadrul Direcției Generale Anticorupție pot efectua, conform art. 324 alin. (3) din Codul de procedură penală, acte de cercetare penală prin delegare și în alte cauze penale decât cele prevăzute

în art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2005 privind operaționalizarea Direcției generale anticorupție din cadrul Ministerului Administrației și Internelor.” Potrivit deciziei, „cu privire la competența organelor de cercetare penală este statuat de către legiuitor că organele de cercetare penală ale poliției judiciare efectuează urmărirea penală pentru orice infracțiune care nu este dată, prin lege, în competența procurorului, Codul de procedură penală prevăzând de asemenea că atribuțiile organelor de cercetare penală ale poliției judiciare sunt îndeplinite de lucrători specializați din Ministerul Administrației și Internelor anume desemnați în condițiile legii speciale, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori avizul procurorului desemnat în acest sens. Așa cum s-a arătat, urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată. Or, în cauzele în care competența de efectuare a urmăririi penale este a procurorului analiza legalității administrării probelor se face prin raportare la această competență, și nu a organului de cercetare penală, care nu are nicio competență în efectuarea urmăririi penale. Așadar, dacă procurorii ce efectuează urmărirea penală în cauze de corupție privind personalul Ministerului Administrației și Internelor nu ar delega pentru efectuarea anumitor acte lucrătorii de poliție judiciară ce își exercită atribuțiile în cadrul Direcției Generale Anticorupție, aceștia nu ar mai avea de dus la îndeplinire nicio dispoziție în materie procesual penală, deci nu ar mai îndeplini atribuții ce îi sunt conferite de Codul de procedură penală. În egală măsură, interpretarea în sensul că organele de cercetare penală ale poliției judiciare care își desfășoară activitatea în cadrul Direcției Generale Anticorupție ar avea o competență exclusivă, în sens procesual, ar însemna negarea competenței atribuite exclusiv procurorului de a cerceta infracțiunile de corupție comise de orice persoane și de a nega garanțiile constituționale conferite procurorului în exercitarea funcției judiciare încredințate”.

II. Schimbări preconizate

Activitatea Direcției Generale Anticorupție se desfășoară în temeiul ordonanțelor de delegare emise de către procurorul competent din cadrul Direcției Naționale Anticorupție sau parchetelor de pe lângă tribunale, în conformitate cu dispozițiile Codului de procedură penală. Potrivit art. 1 din O.U.G. nr. 120/2005, polițiștii direcției generale efectuează actele de cercetare penală dispuse de procurorul competent privind infracțiunile de corupție săvârșite de personalul M.A.I. Cu toate acestea, polițiștii din cadrul D.G.A., ca urmare a ordonanțelor de delegare emise de procurorul competent, pot urmări penal și persoanele din afara M.A.I. În conformitate cu dispozițiile art. 56 alin. (3) din Codul de procedură penală urmărirea penală a faptelor de corupție se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror. După cum am arătat mai sus, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a pronunțat Decizia nr. 21 din 7 iulie 2020, prin care a statuat faptul că **numai procurorul are competența procesual – penală de a urmări faptele de corupție**, organele de cercetare penală ale poliției judiciare ale D.G.A. având doar obligația de a pune în executare, punctual, dispozițiile emise de către acesta, în temeiul ordonanțelor de delegare.

Prin această propunere legislativă se urmărește clarificarea și consolidarea cadrului legal privind competența lucrătorilor de poliție judiciară din cadrul Direcției Generale Anticorupție. Se prevede expres că aceștia pot efectua, în condițiile legii, orice acte de cercetare penală dispuse de procurorul competent, indiferent de natura infracțiunii. Această intervenție legislativă este necesară în contextul Deciziei nr. 8 din 16 iunie 2025, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, prin care s-a stabilit că *lucrătorii poliției judiciare din cadrul D.G.A. au competența să efectueze, prin delegare, în condițiile prevăzute de lege, acte de cercetare penală dispuse de procurorul competent exclusiv în cauzele privind infracțiunile prevăzute la art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2005 privind operaționalizarea Direcției Generale Anticorupție.*

Având în vedere caracterul obligatoriu al acestei interpretări, potrivit dispozițiilor art. 474 alin. (4) din Codul de procedură penală, și impactul său asupra practicii judiciare și administrative, se impune modificarea expresă a cadrului legal, astfel încât să fie permisă desfășurarea, de către D.G.A.,

a unor activități de cercetare penală și în cauze ce privesc alte tipuri de infracțiuni decât cele strict prevăzute de art. 1 alin. (2) din O.U.G. nr. 120/2005.

În proiect se menține prerogativa Direcției Generale Anticorupție de a administra sistemul telefonic call-center anticorupție, în scopul sesizării de către cetățeni a faptelor de corupție prevăzute de Codul penal și Legea nr.78/2000, indiferent de calitatea persoanelor care le-au comis sau de valoarea pagubei materiale, de gravitatea perturbării aduse unei autorități publice, instituții publice sau oricărei alte persoane juridice, de valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție; sistemul telefonic call-center asigură preluarea apelurilor, valorificarea informațiilor și, după caz, transmiterea acestora către instituțiile competente a le soluționa.

Proiectul prevede că Direcția Generală Anticorupție utilizează fonduri pentru cheltuieli operative în vederea desfășurării activităților specifice precum și posibilitatea polițiștilor direcției de a culege informații ori de a folosi colaboratori, în conformitate cu dispozițiile Codului de procedură penală.

De asemenea, proiectul conține o dispoziție potrivit căreia direcția este autorizată a deține și folosi mijloace adecvate pentru obținerea, verificarea, prelucrarea și stocarea datelor privitoare la faptele de corupție.

În textul proiectului este descris modul de organizare a Direcției Generale Anticorupție, respectiv la nivel teritorial, prin structuri subordonate anticorupție, și la nivel central prin aparatul propriu, cu rol de coordonare profesională.

Pentru protejarea identității reale a polițiștilor autorizați de procuror ca investigatori sub acoperire din cadrul Direcției Generale Anticorupție, proiectul dispune măsuri specifice prevăzute prin ordin al ministrului afacerilor interne.

Pentru îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin, Direcția Generală Anticorupție își organizează propriile baze de date, potrivit legii.

Este necesară punerea în acord a legislației de organizare și funcționare a D.G.A. cu Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală nr. 21 din 7 iulie 2020 referitoare la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei chestiuni de drept: „Dacă lucrătorii poliției judiciare din cadrul Direcției Generale Anticorupție pot efectua, conform art. 324 alin. (3) din Codul de procedură penală, acte de cercetare penală prin delegare și în alte cauze penale decât cele prevăzute în art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2005 privind operaționalizarea Direcției generale anticorupție din cadrul Ministerului Administrației și Internelor.”

Inițiator:

Deputat

Emanuel Ungureanu

Lista susținătorilor

Legea privind organizarea și funcționarea Direcției Generale Anticorupție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne

[illegible]